

NOVA RAZSTAVA O RAZVOJU INDUSTRIJSKE ROBOTIKE PRI NAS

Tehniški muzej Slovenije v Bistri

Odprtje razstave v petek, 18. 9. 2020, ob 18. uri

»Razvoj industrijskih robotov v Sloveniji je na začetku 80. let prejšnjega stoletja doživel izjemen razcvet in posledice tega burnega obdobja so vidne še danes.«

Orest Jarh, avtor razstave *Robot.si*

BISTRA – Letos obeležujemo **dve pomembni obletnici, povezani z robotiko** – 100 let je od prvega zapisa besede robot v Čapkovi drami *R. U. R.* in 40 let, odkar so v Sloveniji v proizvodnjo vključili prvega industrijskega robota. Zato so v **Tehniškem muzeju Slovenije (TMS)** – in to v času, ko razvoj robotike odpira pomembna družbena vprašanja –, zasnovali **začasno razstavo *Robot.si: Začetki slovenske industrijske robotike***. Nova postavitev, ki bo v Bistri na ogled od petka, 18. septembra 2020, do nedelje, 30. maja 2021, bo predstavila **zgodovino robotov pri nas in v svetu**, njihov razvoj in vlogo v industriji ter na drugih področjih, denimo v medicini. Na ogled bo tudi nekaj ohranjenih robotov in drugih predmetov, ki pričajo o **bogatem znanju in ustvarjalnosti slovenskih strokovnjakov**. Razstavo bo spremljal obsežen program, ki so ga v muzeju pripravili v sodelovanju s Fakulteto za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani. Odprtje, na katero so zaradi epidemioloških razmer v državi in predpisanih omejitev vabljeni samo strokovna javnost in novinarji, se bosta udeležila tudi predsednik države **Borut Pahor** in državna sekretarka z Ministrstva za kulturo RS **dr. Ignacija Fridl Jarc**.

Vse zainteresirane prosimo, da svojo udeležbo potrdite Urši Vodopivec do 16. 9. 2020 na e-naslov: ursa.vodopivec@tms.si ali telefonsko številko 031 336 823, z njo se lahko dogovorite tudi za individualni novinarski ogled razstave.

Beseda robot izvira iz češkega jezika, v katerem *robot*a pomeni prisilno delo, prvi pa je besedo zapisal **Karel Čapek** v svoji kolektivni drami *R. U. R. (Rossumovi Univerzální Roboti)*, ki je v Pragi izšla leta 1920. »Roboti niso ljudje. Mehanično so popolnejši od nas, imajo silno inteligenco razuma, a nimajo duše,« je pred stotimi leti v svojem delu ubesedil češki pisatelj. V istem letu, ko je izšla Čapkova drama, se je rodil tudi pisec znanstvenofantastičnih romanov **Isaac Asimov**, ki je v delu *Jaz, Robot* (1942) zastavil tri zakone robotike, katerih namen je zaščititi človeka pred roboti.

Robotika je izredno zanimivo in inovativno področje, brez katerega si danes ne znamo predstavljati življenja. **V Sloveniji vse od začetka razvoja robotike nismo kaj dosti zaostajali za svetovnim dogajanjem**, za kar gre zasluga predvsem strokovnjakom Instituta »Jožef Stefan« in takratni ljubljanski Fakulteti za elektrotehniko. Obe ustanovi sta svoje znanstveno raziskovalno delo povezali z industrijo in na teh temeljih je nastalo precej domačih robotov in sistemov uporabe robotov v industriji. Po osamosvojitvi so se zaradi izgube trgov razmere spremenile, zato izdelava domačih robotov ni bila več smiselna, čeprav je uporaba robotov v industriji nenehno rasla. Prav tako so razvoju na področju robotike pri nas sledile izobraževalne ustanove, tako da ima **Slovenija danes veliko visoko usposobljenih strokovnjakov**, ki spremljajo dogajanje po svetu in prenašajo svoje znanje v domačo industrijo.

Od zgodovinskih do najsodobnejših robotov v Sloveniji

Razstava *Robot.si* je sestavljena iz več sklopov, med drugim bodo na njej obiskovalci izvedeli, **kaj je robot** in kako sta se v začetku **prekrivala pojma robot in avtomat**. Razvoj področja bo predstavljen preko treh generacij robotov, pri tem pa bo prikazano, kako raznovrstna je njihova uporabnost. V sklopu **o zgodovini robotike bodo prikazane številne zanimivosti**, na primer, kako so za razvoj tega področja pomembni tudi WC-kotliček, veriga za kolo, da Vincijev Vitez, Nikola Tesla, osrednjo pozornost pa so avtorji razstave namenili robotiki v Sloveniji. Njen razvoj sega v pozna sedemdeseta leta prejšnjega stoletja, **Tehniški muzej pa hrani edinstveno zbirko s področja industrijske robotike**, ki je v 80. letih prejšnjega stoletja pri nas doživela velik razcvet.

V zbirki so tudi **najsodobnejši roboti**, na primer Rehabilitacijski robot CORBYS, ki sodi v področje medicinske robotike. Pri njegovem razvoju je sodeloval Univerzitetni rehabilitacijski inštitut RS - Soča kot eden izmed partnerjev v istoimenskem evropskem projektu, v sklopu 7. okvirnega programa s področja Kognitivni sistemi in robotika. Namenjen je bil rehabilitaciji po hujših poškodbah, ki zahtevajo ponovno učenje hoje.

Razstava *Robot.si* prav tako izpostavlja nekatera pereča vprašanja o vplivu robotike na naše življenje, denimo na izgubo delovnih mest, na katerih lahko robot nadomesti človeka. Vendar pa so – s tem poudarkom se razstava tudi zaključuje – roboti in računalniki še daleč od tega, da bi lahko nadomestili človeka, predvsem ne njegovih čustev, ustvarjalnosti in domišljije. Današnji roboti nam močno lajšajo in popestrijo življenje, vendar bo prihodnost pokazala, kako bo potekal njihov razvoj in kaj bo prinesel naši družbi.

Na razstavi so poseben **kotiček namenili otrokom**, ki se bodo lahko spoznali s svetom robotike. Med drugim bodo lahko iz velikih kock sestavili svojega robota, prelistali knjige in

revije, v katerih se roboti pojavljajo, narisali strip in med najbolj znanimi roboti, ki se pojavljajo v filmih in risankah, glasovali za svojega favorita.